

 Józef Naumowicz, *Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości*, Kraków: Dom Wydawniczy Rafael 2025, s. 152.

Książka *Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości* autorstwa ks. prof. Józefa Naumowicza stanowi jedno z najbardziej dojrzałych i zarazem oryginalnych opracowań poświęconych postaciom Jezusa, Maryi i Józefa, jakie ukazały się w ostatnich latach w polskiej literaturze teologicznej. Publikacja ta, choć formalnie nie pretenduje do miana monografii stricte akademickiej, reprezentuje wysoki poziom kompetencji naukowej i metodologicznej, a zarazem realizuje rzadko dziś spotykany ideał teologii zdolnej do twórczego dialogu między badaniami specjalistycznymi a refleksją formacyjną Kościoła.

Autor, znany przede wszystkim jako patrolog i badacz chrześcijaństwa starożytnego, wykorzystuje w tej książce swoje rozległe przygotowanie filologiczne i historyczne, aby dokonać uważnej reinterpretacji narracji ewangelicznych dotyczących dzieciństwa Jezusa. Szczególną wartość ma konsekwentne oparcie rozważań na tekstach kanonicznych, czytanych w świetle realiów społecznych, kulturowych i religijnych Palestyny I wieku. Dzięki temu Święta Rodzina zostaje ukazana nie jako ahistoryczny ideał oderwany od rzeczywistości, lecz jako realna wspólnota życia, pracy i odpowiedzialności, w której tajemnica Wcielenia urzeczywistnia się w codzienności.

Jednym z najważniejszych osiągnięć książki jest krytyczne, a zarazem wyważone podejście do utrwalonych w tradycji wyobrażeń pobożnościowych, zwłaszcza w odniesieniu do postaci św. Józefa. Ks. Naumowicz z dużą erudycją i spokojem argumentacyjnym ukazuje genezę wizerunku Józefa jako starca, wskazując na jego związki z literaturą apokryficzną i późniejszą recepcją ikonograficzną. Korekta tego obrazu nie ma charakteru polemicznej rewizji, lecz służy przywróceniu postaci Józefa pełnego wymiaru antropologicznego i teologicznego. Józef jawi się jako mężczyzna zdolny do odpowiedzialnych decyzji, pracy i ochrony rodziny, co z jednej strony odpowiada realiom historycznym, z drugiej zaś nadaje jego postaci wyjątkową aktualność w kontekście współczesnych refleksji nad ojcostwem.

Na osobne podkreślenie zasługuje sposób wykorzystania materiału ikonograficznego. Autor traktuje dzieła sztuki nie jako proste ilustracje narracji biblijnej, lecz jako świadectwa recepcji Objawienia w historii Kościoła. Obrazy i przedstawienia Świętej Rodziny stają się w tej perspektywie narzędziem hermeneutycznym, pozwalającym śledzić, w jaki sposób różne epoki interpretowały tajemnicę Wcielenia i życia rodzinnego Jezusa. Takie podejście

świadczy o dojrzałej świadomości metodologicznej: ikonografia nie zastępuje źródeł tekstowych, lecz wchodzi z nimi w dialog, odsłaniając teologiczne intuicje i napięcia obecne w tradycji chrześcijańskiej.

Walorem książki jest również jej język. Ks. Naumowicz posługuje się stylem klarownym, precyzyjnym i wolnym od niepotrzebnego patosu, co sprawia, że tekst zachowuje równowagę między naukową rzetelnością a narracyjną przystępnością. Jest to przykład teologii pisanej z myślą o czytelniku wymagającym, lecz niekoniecznie specjalistycznym, co czyni publikację cenną zarówno dla środowisk akademickich, jak i dla formacji teologicznej duchowieństwa oraz świeckich.

Z perspektywy naukowej książka wnosi istotny wkład w badania nad recepcją biblijnej narracji o dzieciństwie Jezusa, zwłaszcza na styku egzegezy, historii kultury religijnej i teologii obrazu. Jej znaczenie polega nie tyle na wprowadzaniu nowych hipotez filologicznych, ile na umiejętnej syntezie istniejących badań oraz na ich twórczym zastosowaniu w refleksji teologicznej. Tego rodzaju prace są szczególnie cenne w kontekście współczesnej teologii, która coraz częściej poszukuje języka zdolnego łączyć wierność źródłom z wrażliwością pastoralną.

Święta Rodzina z Nazaretu. Historia wielkiej miłości jest zatem książką, która z powodzeniem przekracza granice między akademią a duszpasterstwem, nie tracąc przy tym swojej naukowej wiarygodności. Ks. Józef Naumowicz ukazuje w niej, że rzetelna refleksja teologiczna może i powinna prowadzić do pogłębionego rozumienia wiary, wolnego zarówno od sentymentalizmu, jak i od redukcjonizmu historycznego. Publikacja ta zasługuje na uwagę teologów, biblistów i historyków chrześcijaństwa, a także wszystkich czytelników zainteresowanych dojrzałą, odpowiedzialną refleksją nad tajemnicą Wcielenia przeżywaną w przestrzeni ludzkiej rodziny.